

Міністерство освіти і науки України
Кафедра політичних наук і права
Рада молодих вчених Університету Ушинського
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і
молодих вчених

VI Всеукраїнська науково-практична конференція
студентів та
молодих вчених
«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
РОЗВИТКУ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»
22 травня 2026 року

м. Одеса

УДК: 32+316]-043.86:3.073(477)

С91

Рекомендовано до друку рішенням

Вченої ради ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 15 від 26 червня 2026 року)

Рецензенти:

Коч С. В., доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Гедікова Н. П., доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

С91 «Сучасні виклики соціально-політичного розвитку: політико-правові та соціально-економічні виміри» [Електронний ресурс] : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (м. Одеса, 22 травня 2026 р.) / за заг. ред. д. політ. н. С. М. Наумкіної, к. політ. н. С. А. Дмитрашко, к. пол. н. І. І. Пронози. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2026. 266 с.

22 травня 2026 року у ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» проведено VI Всеукраїнську науково-практичну конференцію студентів та молодих вчених, в якій взяли участь представники закладів вищої освіти України, студенти, магістри, аспіранти та докторанти, представники дипломатичної служби України. До збірника увійшли тези доповідей з актуальних питань політичного процесу України та світу, міжнародних відносин та дипломатії. Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти, студентам, магістрам, аспірантам, докторантам та всім, хто цікавиться питаннями політичної науки, дипломатії, права та філософії.

© автори тез

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2026

Микитей Артем	ПОЛІТИКО-ПРАВОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ СТАНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ СУДОВОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ (1991–2013)	104
Мініцький Валерій	ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК ЧИННИК ПОЛІТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ	108
Мужеляк Юлія	МОВНІ ЗАСОБИ МАНІПУЛЯЦІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ	113
Овчарова Анастасія	КОМУНІКАЦІЙНИЙ ВИМІР ТРАНСФОРМАЦІЇ ВИМОГ ДО СТУДЕНТА У СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ОСВІТІ	116
Онищенко Анастасія	ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ. РОЗМЕЖУВАННЯ РІЗНИХ ВИДІВ ПОСЛУГ	121
Підгорна Крістіна	АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ	124
Побережець Валерія	КІБЕРБЕЗПЕКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ: ПРОБЛЕМИ, ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА СТРАТЕГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ	127
Роман Вікторія	МІГРАЦІЯ УКРАЇНЦІВ–БІЖЕНЦІВ ВІД ВІЙНИ В ПРИЙМАЮЧІ КРАЇНИ ЯК ГЛОБАЛЬНИЙ ВИКЛИК СУЧАСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА ЄС	131
Степанюк Дарина	ФРАНЦІЯ ЯК ГЛОБАЛЬНИЙ ЛІДЕР У СУЧАСНОМУ СВІТІ: МІЖНАРОДНО- ПОЛІТИЧНИЙ І СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ДИСКУРСИ	136
Столяров Іван	ЮРИДИЧНІ ФАКТИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ	140

3. Решетняк В. В. Зміни підходів НАТО до врегулювання міжнародних конфліктів (кінець XX – початок XXI ст.). Кваліфікаційна робота. Запорізький національний університет, 2021.

4. Стратегічна концепція НАТО 2022. Ухвалена главами держав та урядів на саміті НАТО в Мадриді 29 червня 2022 року. Офіційний портал Організації Північноатлантичного договору, 2022.

5. Кулик Т., Прошин Д. Стратегічна концепція НАТО-2022: пріоритети, спроможність та реальність в умовах стратегічної конкуренції. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*, 2022.

6. Горбулін В. Воєнний 2024-й: загадки для України та передумови гарантій безпеки. Національна академія наук України, *Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ»*, 2024.

Становлення державної політики забезпечення доброчесності судової влади в Україні (1991–2026)

Микитей Артем,

аспірант спеціальності «Політологія», Університет Ушинського, м. Одеса

Судова система незалежної України успадкувала від радянського періоду структурно несумісні з доброчесністю характеристики: суд як інструмент партійно-державного управління, обвинувальний ухил замість незалежного арбітражу, відсутність культури верховенства права та нульовий суспільний запит на якісне правосуддя. На відміну від балтійських держав, в Україні не відбулося ні люстрації суддівського корпусу, ні кадрової ротації, що закріпило траєкторію залежності на десятиліття вперед.

Період від здобуття незалежності до Революції гідності можна умовно поділити на кілька етапів, кожен із яких характеризувався специфічним підходом до організації судової влади та — значною мірою імпліцитно — до проблематики доброчесності.

Перший етап (1991–1996) — період інерції та фрагментарних змін. У цей період судова система функціонувала переважно на основі радянського законодавства з мінімальними модифікаціями. Закон «Про статус суддів» 1992 року став першим спеціальним актом незалежної України у цій сфері. Він закріпив принцип незалежності суддів, встановив гарантії їхнього статусу та визначив основи дисциплінарної відповідальності. Водночас реальні механізми забезпечення незалежності та доброчесності залишалися нерозвиненими: процедури відбору суддів були непрозорими, дисциплінарні механізми були неефективними, а зовнішній вплив на суд був поширеною та фактично толерованою практикою. Доброчесність судової влади не артикулювалася як окрема проблема державної політики. Вона розглядалася як побічний наслідок загальної демократизації, а не як предмет цілеспрямованих зусиль.

Другий етап (1996–2004) — конституційне оформлення та «мала судова реформа». Прийняття Конституції України у 1996 році стало ключовою подією для судової системи. Конституція закріпила принцип поділу влади, визначила судову владу як самостійну гілку, встановила основи судоустрою, гарантії незалежності суддів та порядок їхнього призначення. Конституція передбачила створення Вищої ради юстиції як органу, відповідального за формування суддівського корпусу.

Проте конституційні положення тривалий час залишалися значною мірою декларативними. Перехідні положення Конституції надавали п'ятирічний строк для приведення судової системи у відповідність до нових стандартів, але цей процес затягнувся. Так звана «мала судова реформа» 2001 року привела до реструктуризації системи судів, запровадження апеляційних судів, розширення юрисдикції судів. Водночас ці зміни мали переважно організаційний характер і не зачіпали проблему доброчесності у системний спосіб.

Третій етап (2004–2010) — період між двома революціями. Помаранчева революція 2004 року створила очікування системних реформ, включаючи судову. Суспільний запит на справедливе правосуддя був високим, а нова політична конфігурація — з президентом Ющенком, який декларував

прихильність до верховенства права, — теоретично створювала сприятливі умови для реформ. Проте ці очікування значною мірою не справдилися.

Судова реформа у період 2005–2010 років характеризувалася непослідовністю, фрагментарністю та політичними суперечностями. Прийняття нового Закону «Про судоустрій і статус суддів» у 2006 році мало на меті системну реорганізацію судової влади, проте його імплементація була ускладнена політичним протистоянням між президентом та парламентською більшістю. Суперечки щодо контролю над судовою системою стали частиною ширшого конституційного конфлікту, що паралізував реформаторські зусилля.

Саме в цей період стала очевидною одна з фундаментальних проблем української політики у сфері судової влади: судова реформа розглядалася різними політичними акторами не як самоціль (забезпечення якісного правосуддя та доброчесності), а як інструмент для забезпечення контролю над судовою системою. Кожна політична сила прагнула не стільки створити незалежний суд, скільки поставити суд під свій контроль. Ця інструментальна логіка підривала будь-які спроби системного реформування.

Четвертий етап (2010–2013) — період концентрації контролю. Прихід до влади В.Януковича у 2010 році ознаменував різку зміну підходу до судової влади. Закон «Про судоустрій і статус суддів» 2010 року, прийнятий незабаром після зміни влади, суттєво перебудував судову систему. Формально закон відповідав деяким рекомендаціям міжнародних організацій (зокрема, щодо спрощення судоустрою), проте його реальним ефектом стало посилення контролю президентської вертикалі над судовою владою.

Ключовими елементами змін стали концентрація повноважень у Вищій раді юстиції та Вищій кваліфікаційній комісії суддів, склад яких контролювався провладними силами, спрощення процедур звільнення суддів, що створювало інструменти тиску, посилення ролі голів судів, які призначалися під контролем центральної влади та отримували значні повноваження щодо розподілу справ і управління судом. Фактично судова система була перетворена на елемент

«вертикалі влади», де призначення, кар'єрне просування та дисциплінарна відповідальність суддів контролювалися з єдиного центру.

Таким чином, можна зробити висновок, що цілісна, системна державна політика забезпечення доброчесності судової влади у визначений період в Україні була відсутня. Те, що існувало, можна охарактеризувати як сукупність фрагментарних заходів, які не утворювали послідовної стратегії і часто суперечили один одному. Ця фрагментарність проявлялася у кількох вимірах. У нормативному вимірі законодавство про судоустрій та статус суддів змінювалося неодноразово (великі законодавчі зміни відбувалися у 2001, 2006 та 2010 роках), але ці зміни не були об'єднані єдиною концепцією забезпечення доброчесності. Кожна хвиля законодавчих змін відображала не стільки послідовну стратегію реформування, скільки зміну політичного контексту та перерозподіл контролю над судовою системою між різними центрами влади.

Політичний дискурс навколо судової системи зосереджувався на питаннях контролю та ефективності, а не доброчесності. Кодекс суддівської етики існував, але його дотримання не забезпечувалося ефективними механізмами, а сам він не інтерналізувався суддівським корпусом як реальний поведінковий орієнтир.

Аналіз періоду 1991–2026 дозволяє сформулювати центральну тезу: державна політика забезпечення доброчесності судової влади в Україні пройшла шлях від повної відсутності (1991–2013) через фрагментарне становлення (2014–2021) до системного оформлення в умовах воєнного стану та євроінтеграційної умовності (2022–2026). Структурний розрив між нормативним прогресом і реальною культурою правосуддя залишається ключовим дослідницьким і практичним викликом.

Список викристаних джерел:

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про статус суддів : Закон України від 15 грудня 1992 р. № 2862-ХІІ. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 8. Ст. 56.

3. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 7 липня 2010 р. № 2453-VI. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 41–42, № 43, № 44–45. Ст. 529.

4. Європейська комісія «За демократію через право» (Венеційська комісія). Доповідь про незалежність судової системи. Частина I: Незалежність суддів. CDL-AD(2010)004. Страсбург, 2010. 16 с.

ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК ЧИННИК ПОЛІТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ

Мініцький Валерій Вікторович

здобувач 1 курсу магістратури спеціальності
«Політологія. Українські та Європейські студії»

Навчально-Науковий інститут психології та соціальних наук, Університет

Ушинського, м. Одеса

Науковий керівник:

Проноза Інна Іванівна,

к. політ. н., доцент, доцент кафедри політичних наук і права, Університет

Ушинського, м. Одеса

Громадянське суспільство має ключову роль в процесі політичної трансформації України, суттєво в умовах повоєнного відновлення держави. Повномасштабна війна спричинила не лише великомасштабні руйнування інфраструктури та економіки, але й стала активатором діяльності волонтерських організацій, громадських ініціатив, благодійних фондів та місцевих громад, які являють собою важливих учасників суспільно-політичних процесів [5, с.40-44].

На етапі умов сьогодення відбудова України розглядається не лише як економічне або інфраструктурне явище, а і як процес глибокої суспільної та політичного апгрейду. Особлива увага надається взаємодії держави, місцевого самоврядування та громадськості, через те що дана співпраця сприятиме

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ УНІВЕРСИТЕТУ
УШИНСЬКОГО
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ,
АСПРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ**

**VI Всеукраїнська науково-практична конференція студентів та
молодих вчених
«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ:
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»**

м. Одеса, 22 травня 2026 року

**Матеріали друкуються в авторській редакції.
Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр, прізвищ
тощо несуть автори.**